

«ՍԻՈՆ»-Ի ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գաղութիս երիտասարդ և եկեղեցատեր անդամներէն Կ. Գ. կը հարցնէ. —

ա) Ինչո՞ւ Մեծ Պահօքը Քառասնորդական Պահի ևս կը կոչուի, երբ գիտենք թէ ան կ'ընդգրկէ եօթ եօթնեակներ կամ 48 օրերու շրջան մը, և

բ) Ի՞նչ է ներկայիս դրութիւնը Մեծ Պահոց ընդհանրապէս և այլ պահերու մասնաւորապէս՝ այլ եկեղեցիներու մօտ:

ա) Մեծ Պահի Քառասնորդական պահի կոչումը կու գայ շատ հին դարերէն: Եթէ ուշադրութեամբ նայինք մեր Օրացոյցներուն, պիտի տեսնենք թէ Մեծ Պահոց շրջանը բաժնուած է երկու գլխաւոր մասերու և օր մեծ պահոց բացատրութիւնը տրուած է առաջին 40 օրերուն միայն, Բուն Բարեկենդանի յաջորդ օրէն (Բշ.) մինչև Ծաղկազարդը կանխող Ուրբաթը: Իսկ երկրորդ շրջանը, որ կը սկսի Ղազարու յարութեան յիշատակով, նշանակուած է պարզ պահի բառով և կ'ընդգրկէ Աւագ Եօթնեակը, ուր կը դադրին Մեծ Պահոց կարգերը (Արեւագալ, Սաղաղական և լն.) և կը սկսի երգեցողութիւնը մինչ այդ դադրած հանգստեան շարականներուն:

բ) Յունաց մօտ ուտիքի շրջանէն Մեծ Պահը անցքը տեղի կ'ունենայ երկու հանգրուաններով: Նախ, Բուն Բարեկենդանը կանխող Բշ. օրը, կը դադրեցնեն մսեղէնի գործածութիւնը և Միսի Բարեկենդանը կոչուած կիրակիին կը յաջորդէ Նաւակախի Եօթնեակ մը, որմէ ետք, մեզի հետ կը մտնեն եօթ շաբաթներ տեղող Մեծ Պահի շրջանը:

Լատիններ միակն են որ միայն 40 օրեր յատկացուցած են Մեծ Պահոց համար: Ուտի անոնց պահոց շրջանը սկիզբ կ'առնէ Բարեկենդանի եօթեայ խրախճանքներու վաղորդային, Չորեքշաբթի օրը, զոր կը կոչեն Օր Մոխրոց, երբ մօխիւրը կ'օրհնեն և ժողովուրդի գլխուն կը ցանեն խաչանիշ, իբր խորհրդանշ մարդուն հոգէն անդժուած և մարմնին հողին սահմանուած ըլլալուն: Եւ դուրս

ձգելով «պատիկ Չատիկներ» նկատուած կիրակի օրերը, կ'ունենան ճիշդ 40 օրեր պահեցողութեան: Վատիկանի Բ. ժողովը սակայն սահմանափակեց քառասնօրեայ պահեցողութիւնը, հրահանգելով որ այդ շրջանին առաջին և վերջնական օրերը — Օր Մոխրոց և Աւագ Ուրբաթ — միայն նկատուին իբրեւ պահեցողութեան օրեր, իսկ այդ շրջանի Ուրբաթ օրերուն դադրեցուի մսեղէնի գործածութիւնը միայն: Արեւելեան կաթոլիկ եկեղեցիներ վերջերս սկսած Մեծ Պահը հաշուել երկուշաբթի օրէն: (Կ'արժէ հոս յիշել թէ մեր մօտ ևս Մեծ Պահոց կարգերը կը սկսին Յրդ. օրէն — Չորեքշաբթի — և ոչ առաջին օրէն:)

Ղպտիք մեզմէ մէկ շաբաթ առաջ կ'անցնին պահեցողութեան, այսինքն եօթի տեղ ութ եօթնեակներու շրջան մը կ'ընդգրկէ Մեծ Պահը անոնց մօտ: Պատճառը հետեւեալն է. — Չորրորդ դարուն, Դիոկղետիանոս կայսեր հալածանաց ժամանակ, խիստ կը նուազի Ղպտոց թուահամարը եգիպտոսի մէջ: Հեթանոսներու հետ կենակցութենէ զգուշացնելու համար, օրուան Պատրիարքը կ'արտօնէ մերձաւորներու ամուսնութիւնը իր հօտին, պայմանաւ որ մէկ շաբաթ առաջ անցնին պահեցողութեան: Այդ կոնոնը ի զօրու է Ղպտի եկեղեցւոյ մօտ մինչև մեր օրերը:

Ասորի եկեղեցւոյ մէջ Մեծ Պահոց դրութիւնը նոյնն է մեր եկեղեցւոյ հետ: Բայց կղերական դասուն համար անոնց մօտ տեւաբար արգիւտուած է մսեղէնի գործածութիւնը:

Պահը ամենէն խստապահանջ եղանակաւ ներկայիս կը պահուի Յոյն Օրթոտոքս եկեղեցւոյ մէջ: Կաթոլիկներ վերացուցած են Չատիկան շրջանէն դուրս պահը բռնելու սովորութիւնը, մինչ Յունաց մօտ Չորեքշաբթիի և Ուրբաթի պահեցողութենէն բացի, երկուշաբթի օրերը արգիւտուած է մսեղէնի գործածութիւնը չի պատիւ հրեշտակացոյ: Բաց աստի, Քրիստոնէական եկեղեցւոյ երկրորդ մեծ տօնը՝ Ս. Միսունդը ևս անոնց կողմէ կը դիմաւորուի քառասնօրեայ երկարատեւ պահեցողութեամբ, իսկ Ս. Կոյսի Վերափութման տօնը կ'ունենայ զայն կանխող 2 շաբաթներու պահեցողութեան շրջան

ՅԻՍՈՒՆ ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ

ՃՕՐՃ Ե. ԹԱԳԱՒՈՐԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Թագաւորին (Ճօրճ Ե.) ապաքինման համար մասնաւոր պաշտամունք մը տեղի տւեցաւ Ս. Բագաքին Անկլիքան Ս. Ճօրճ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, Դեկտ. 7, Ուրբաթ օր (1928), Մէք իննէս Եպս. ի նախագահութեամբ: Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ այդ պաշտամունքին ներկայ գտնուեցաւ Պատր. Փոխանորդ Գերշ. Տ. Մկրտիչ Եպս. Աղաւնունի, Հոգշ. Տ. Կիւրեղ Վրդ. ի հետ, և պաշտամունքէն ետքը Մէք իննէս Սրբազանին հաղորդեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ողջոյններն ու աղօթքները՝ Վեհափառ Թագաւորին առողջութեան համար:

մը: Հետաքրքրական է նաեւ գիտնալ թէ Յօյներ և Ղպտիններ ունին ամբան չըջանին Առաքելոց պառփ անունով պահեցողութեան չըջան մը, որ կ'աճի կամ կը նուազի համաձայն Ս. Զատկի թուականին: Այսպէս, յիշեալ պահքը Ղպտիններու մօտ կը սկսի Հոգեգալստեան յաջորդ օրը, իսկ Յունաց մօտ՝ յաջորդ երկուշաբթիին (մեր Ս. Հռիփսիմեանց տօնի օրը) և կը շարունակուի մինչև Գլխաւոր Առաքելոց՝ Պետրոսի և Պողոսի տօնին (զոր բոլոր այլ Եկեղեցիներ կը կատարեն Յունիսի 29 ին) նախօրեակը: Ուրեմն, տարեգիրը Ա եղած պարագային, յիշեալ պահքը Յունաց մօտ կ'ընդգրկէ վեց՝ իսկ Ղպտոց մօտ եօթ եօթնեակներու երկար չըջան մը, իսկ նուազագոյն պարագային (տարեգիր ֆ կամ ԲՓ)՝ 8 օրեր միայն Յունաց և 15՝ Ղպտոց մօտ:

Մեր Առաջաւորաց պահքը պահք է նաեւ Ղպտոց համար, Յովնանու պահք կոչուած (մենք ալ պահոց վերջին օրը Յովնան մարգարէի յիշատակը կը կատարենք): իսկ Ս. Մննդեան պահքը Ղպտոց մօտ 43 օր է, այսինքն Յօյներէն 3 օրեր առաջ կ'անցնին պահեցողութեան:

Այս առթիւ, Ամեն. Տ. Եղիշէ Պատրիարքը, խորապէս զգածուած, ցաւակցական հեռագիր մը յղեց Քէնթըրպերիի Գերշ. Արքեպիսկոպոսին:

Ն. Վ. ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԵՐԻՆ ԺԱՍԱՆՈՒՄԸ

Ն. Վսեմ. Պաղեստինի և Անդր-Յորդանանու Բարձր Գօմիսէր Սըր Ճօն Չէնսըլըր, Պաղեստին ժամանեց 1928, Դեկտ. 6, Եշ., և առտուն ժամը 10ին մեծ հանդիսութեամբ մտաւ Երուսաղէմ: Ընդունելութիւնը կատարուեցաւ Եաֆայի դրան մօտ կառուցուած առժամեայ փայտակերտ տաղաւարին մէջ: Բոլոր հոգեւոր պետեր պաշտօնապէս հրաւիրուած էին ընդունելու Ն. Վսեմութիւնը: Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, Հոգշ. Տ. Կիւրեղ Վրդ. Իսրայէլեանի և Պատրիարքարանիս Դիւանապետ Տիար Կ. Նուրեանի հետ, ներկայ գտնուեցաւ ընդունելութեան հանդէսին:

Ն. Վսեմութիւնը կէսօրին ալ Երուսաղէմի Կառավարչատան մէջ կատարեց իր երդման արարողութիւնը, որուն ներկայ գտնուեցան Պաղեստինի Կառավարութեան բարձրաստիճան պաշտօնեաները և հոգեւոր պետերը: Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը այս հանդէսին ալ ներկայ գտնուեցաւ Հոգշ. Տ. Կիւրեղ Վրդ. ի հետ:

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՆՈՒԱՃՄԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

1928 Դեկտ. 9, Կիրակի օր, Մեծն Բրիտանիոյ դրօշին տակ Երուսաղէմի նըւաճման 11րդ տարեդարձն էր: Այս առթիւ մեր (Հայոց) կողմէն գահաբանական մաղթանքներ կատարուեցան Ս. Յարութեան Տաճարին մէջ, Ս. Պատարագէն ետք, և այդ առթիւ մասնաւորապէս աղօթքներ եղան Անգլիոյ Վեհ. Թագաւորին առողջութեան համար:

(Սիւն., 1929, Գ. Տարի, Յուլիւար, Թիւ 1, էջ 33:)